

Nro. 27.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Pénteken Octobernek 1. ső napján
1802-ik esztendőben.*

Orosz Birodalom.

Pétersburgtól 5 mértföld távolságra, egy 27 Batalion gyalogságból és 21 Schwadron lovasságból, mind egygyütt 20 ezer emberekből álló tábor gyűl ölzse *Krazno Zelo* mellett őzsi gyakorlat végett. A' sereg 12 napokig leszen egygyütt. A' lovasságnak egy részét *Konstantin Nagy Hertzeg* fogja vezérelni.

A' Frantzia Nemzeti Institutum egy tökéletes gyűjteményt küldött minden eddig való munkáiból a' Pétersburgi Orosz Akadémiának, egyzersmind arról is nyilatkoztatást tétetvén, hogy melly igen ohajtana ezen Tudósok Akadémiájával arra a' barátságos lábra ismét vissza állá-

ni, a' mellyen égygyütt a' revoluzió előtt állottanak.

Olasz Ország.

Elő Konzul és ezen Respublika Élölülője Bonaparte meghatározta, hogy mind azok a' Frantzia munitziók, ágyuk, és egyéb apró fegyverek, a' mellyek innét még eddig Frantzia országba által nem vitettek, az Olasz Respublikának adattassanak; hogy a' bé-állott 11-dik Frantzia Respublikai esztendőnek lefolyta alatt, az Olasz Respublika' minden ágyui újra öntetessenek; 15 ezer Flinta, 2 ezer pár piftoly, 2 ezer karabély, és két hadi hidakhoz való hajók készitessenek; 's hogy Mantuában egy, és Pizzighetone várában is egy fegyveres ház állittassék fel.

Rómából írják, hogy az új Szárdiniai Király készülné által ezen szigetre, minekutánna Piemontnak el vesztéséért való kárának ki pótoltatása fölől, reményiségét a' szárazon el vesztette volna. Udvari emberei nagy részint vissza kezdenek azon tartományokba térni, a' hol születettek.

Az Olasz Respublika béli Törvényhozó Gyűlésből egy nevezetes új törvény jött ki, a' melly szerént a' Politziai Kormányzéseknek hatalom engedtetik arra, hogy valamelly ifjat, az atya kívánságára, 6 hónapokig tartó fogsagra tétetessen.

Frantzia Respublika.

Polgár Moreau, az Autüni Érsek, (így szoll a' *Moniteur*) meg hó 1. Az Elő Konzul Kardinális leveget kért vala ezen érdemes és derék Érsek számára a' Pápától. Ő igen fájlalta idő e' ott történt halálát egy fő Papnak, a' kire az ő Megyéje béli lelkiesméret tsendességének és boldogságának, még igen nagy izüklége vala. Terhes kö-

telefféget fog magára vállalni az, a' ki ő helyébe fog következni. — Életének 81: dik esztendőjében holt meg ezen tisztes Ersek a' kiről a' Moniteur itten emlékezik.

A' Konzulok ilyen követtséget küldöttek Sept. 15: dikén a' Megtartó Tanátshoz: — „

„Senátorok! A' Konstitutióban esett változásokat illető Senatus: Consúltumnak ereje szerént, az Első Konzul *Senatorokká* nevezte: — az igallágtévő volt Ministert *Abrial* polgárt — a' Párisi Erseket *Dubelloy* polgárt — *Aboville* Generált az Agyúzó sereg Inspektorát — a' közönséges politiziai Ministert *Fouché* polgárt — és végezetre a' Status: Tanáts' belső dolgokra ügyelő szakaszának előlülőjét *Rödcrer* polgárt. Polgár *Abrial*, a' ki a' Kassálás: Tribunáljában sokáig viselte a' közönséges ministerséget, annyi talentomait és igallágos tselekedeteit mutatta ki, hogy végezetre igallágtévő Ministerré neveztetett. Ő, oly szolgálatokat mutatott ezeu hivatalnak viselésében a' hazához, a' mellyekért tsak azzal gondolta őtet az Első Konzul meg jutalmaztathatni, hogy köztetek rendel nékie ülést. Polgár *Dubelloy*, az ő ötven esztendőig való Püspöksége alatt, tökör gyanánt volt a' Gallikáua Eklésiában. A' Frantzia első Püspöki megye' vezérévé tétettetvén, minden polgári és apolloli virtusoknak példa: adó mustrájokúl szolgált. Generál *Abboville*, a' kit, Északi Amérikának a' maga függetlenségiért folytatott háborujából egész Europa esmér, most a' Frantzia sereg azon szakaszának vezére, a' melly leg erősebb oszlopa a' Státus boldogságának. Polgár *Fouché*, a' Respublika terhes környülállásai között való politiziai ministerségében, talentomai, munkassága, és az Országlószékhez viseltető hivsége által, tökellelesen meg felelt annak, a' mit tölle a' környülállások szerént várni lehetett. Minekutánna ő a' Senatusnak tagjává neveztetik, ha valamely kör.

nyúlások azt kívánádják, hogy a' politziai ministeri hely újra bé töltödjön, ekkor is ötöt fogja az Országglószek ezen hivatalra leg alkalmasabbok találni. Polgár Röderer, a' ki már még a' Senatus formáltatódásakor Senátorok volt kinevezettve, az óta is meg nem szünt magát a' Status = Tanátsban példás szolgálatjai által meg különböztetni, etc. —

„ *Bonaparte.*

A' *Fouché* Senatorrá való léte által, ezen Senatus = Consultum szerént megszűnt egy ideig a' közönséges politziai ministerség, és annak foglalatosságai is az úgy nevezett Fő = Biró foglalatosságaival tsatoltattak özfze.

Meg van már a' kies és igen termékeny *Piémontnak* állapotja is végképpen határozatva. A' Konzulok ilyen Senatus = Consultumot adtak ki iránta Sept. 11 = ikén: — „

„A' Piemontból formáltatott, *Po, Doria, Marengo, Sezia, Stura,* és *Tanaro* nevü Departamentomok, Frantzia országgal egygyüvé tsatoltatnak. A' Pó Departamentom 4, Marengó, Stura, és Tanaro, 3 — 3, a' Sezia és Doria Departamentomok pedig, 2 — 2 tagokat küldenek Párisba a' Törvényhozó Gyűlésbe. Ezek által 318 = ra fog telni a' Fr. Törvényhozó Gyűlés' tagjainak száma. *Turin* városa, azon Frantzia fő városok közzé számláltatik, a' kiknek Polgármestereik jelen lenni tartoznak azon hűtetélen, a' mellyel az a' Polgár, a' ki az Elő Konzul helyébe fog következni, magát a' Respublika hűségére le kötelezi. Ez szerént 25 = re telik Frantzia országban az ilyen fő városok száma.

Themis nevü Rochellei Frantzia kereskedő hajó *Cayennéből* evezvén haza felé, a' múlt Jul. 2 = dikán *Flore* nevü szigetnél, a' melly égygyike az Azores szigeteknek, köziklára akadván, oda veszett, tsak az embereket foghatta ki *Hébé* ne-

vü Glasgowi hajó. A' kapitánya az el veszett hajónak annyira meg illetődött a' szerentsétlenségen, hogy tovább élni nem akarván, önként a' tengerbe ugrott, és oda veszett.

Máintzból Septemb. 11-dikén. Gen. Bernadotte és St. Suzanne, a' Réaus mejjékeire meg érkeztek, hogy az ott öfzfe gyülekezett Frantzia seregekkel némely mozdulásokat tétessenek. Irját némelyek, hogy ezen seregekhez olyan rendelések érkeztenek, hogy az indulásra minden órán készen tartsák magokat: midőn ellenben másokat, mind ezek mellett a' hadi készületek mellett is ez a' jó reménség táplálja, hogy a' Német Birodalom béli oíztály dólga, végezetre is tsakugyan minden fegyveres közbenjárás nélkül fog tökéletességre menni.

Passau várossa iránt újanton bizonyossá tette a' Bavariai udvart az Első Konzúl, *Lauriston* nevű Adjutánsa által, a' ki Münchenen folytatván útját keresztül, Sept. 8-dikán érkezett meg Párisból Régensburgba.

Frantzia országnak *Landes* nevezetű Departamentomában, igen tetemes és figyelmetességre méltó kárt vallottak az idén a' juhas gazdák. A' kigyók felettébb való módon el szaporodván a' tavaszon a' juhak' tögyeikből a' tejet ki szívták, 's az ilyen juhaknak tsétseik azután többire mind öfzfe fonnyadtak, ki szárodtak, és bárányaikat nem szoptathatták. Százanként heverték a' puztákon az ilyen kigyók miatt el döglött juhak.

A' Marsilia béliek az Első Konzúl számára egy emlékeztető pénzt készítettvén, ezt egy követség által küldötték el hozzá Párisba. Az Első Konzúl ilyen nevezetes szavakkal fogadta ezen Követséget: — „

„A' *Marsiliai* kereskedő hajók előtt újkapuk nyittattak a' Portával való Kötés által a' Fekete tengerre; ugyan azok előtt a' Pó vize is kapukat nyitott; egy felől egész Ferraráig, más fe-

lől *Piemont* közepéig nyomúlhatnak bé, hogy a' szappant és mindenféle *Marsili*i drága Izerzeményeket, onnét a' Helvétusoknak és a' Német Birodalom egy részének, által hordják.⁴⁶

Egy Frantzia ritka műves, igen mellestéséges és majd csak nem hitel felett való portékákat készít. Készített p. o. egyebek között olyan arany és vas lántzakat, mellyek 30 izemektől állanak, az arany lántznak végén egy arany, és a' vasnak végén vas golyobisotka van; a' más végekre pedig egy bolha lévén egy lábánál fogva foglaltatva, az egész lántzot húzza. — Ennek munkája másodszor egy egész készületű arany ágyú minden hozzá tartozó tengejje, 's kerekkekkel egyetemben, 's ezt is egy fergetske vonnya, holott a' terch 400-szor nehezebb mint ő. — Ugyan ezen embernek a' képzeleten feljül járó munkája továbbá, egy 4 kerekű és 4 atzél rugókon álló kotsi, a' mellynek kerekai és első rélje forog; a' bakján egy kotsis 's benne 2 emberek ülnek, és ezt is egy bolha vonnya.

Mint hogy a' revoluzió alatt a' vadászat mindeneknek szabad lévén, a' vadaskertekből Frantzia országban csak nem egészen kipusztítottak a' vadak; most már a' *Forets* Departamentomból (a' *Luxemburgi* vidékekről) hordják nagy költséggel a' szarvasokat, őzeket, és egyéb vadállatokot, a' *Fontenebleau*i vadaskertbe, a' hol ennek utánna az Első Konzúl vadászattal kivánnya magát gyönyörködtetni.

Azt a' paripát, a' mellyel *Páris* városa megajándékozta az Első Konzúlt, 12,500 Livrán vásárolta egy lókupertzól; a' készülete pedig olyan drága ezen paripának, hogy 100,000 Livrákra betsültetik.

Páris Sept. 16-ikén. Gen. és Státus tanácsos *Brü-*ne, mint Frantzia Követ Konstantinápolyba rendeltetett. — Mind jobban jobban hitelesül az a' néhány napoktól fogva folyó hir, hogy az Elő

Konzúl, azon útjában, mellyet nem foká a' Ré-
nusi új Departomokban tenni fog, a' Prussus Ki-
rályal is ölfzfe fogna *Düffeldorfban* jönni. — A'
seregek még gyűlnek az Ország beiső részeiről
a' Rénus felé.

* * *

*A' múlt posta napon félbe szakadt Senatus Consul-
tum tzikkelyeinek végezete.*

*V. Titulus. A' Senatusról (Megtartó Tanács-
ról). — 54) Tz. A' Senatus regulázza egy Sena-
tus Consultum által a' Koloniáknak Konstituzio-
jokat, azon tekintetben, a' mi még az Ország
közönséges Konstituziójában meg: határozatva
nintsen, pedig ennek fennállására meg kívántat-
hatik; ő magyarázza meg továbbá a' Konstituzió-
nak azokat a' tzikkelyeit, a' mellyek külömbkü-
lömb féle módon magyaráztathatnak. 55) A' Se-
natus meg szüntetheti őt sztendeig egy Senatus
Consultum által, a' Departamentomokban lévő
Esküdteknek foglalatosságait, a' hol szükséges-
nek találándja; ha a' körülállások úgy kíván-
nyák, ez vagy amaz Departamentomot a' Kon-
stituziónak védelme alól is kirekesztheti; ő ha-
tározza meg azon idő szakaszt is, a' melly alatt
azon személyeket, a' kik a' Konstituzió 46-
dik tzikkelyének ereje szerént árestáltattak, az Itilő-
szék eleibe kell állítani; az Itilőszékek ítéleteiket
semmivé teheti, ha látja, hogy a' Státus' bátorsá-
gával ellenkeznek, végezetre, ő t. i. a' Senatus
olztatja el a' Törvényhozó Gyűlést és Tribuná-
tust, 's ő nevez Konzulokat. — 56) A' Senatus elei-
be az Orzáglószék terjeszteti a' projektomokat,
meg fontolás végett; arra, hogy valamely pro-
jektomból közönléges Senatus Consultum legyen,
csak a' voksoknak tsupa többsége kívántatik;
arra ellenben, hogy a' Konstituziót illető projek-
tomokból Senatus Consultum lehessen, a' voksok*

nak két harmad részek szükséges. — 57) Az olyan projektonok, a' mellyek az 54-dik és 55-dik cikkelyben elő fordúlt tárgyakra illetik, egy Titoktanatsban fontóltatnak meg, a' melly a' 3 Konzulokból, 2 Senátorokból, 2 Státustanákosokból, és az Erdem = Légiónak 2 fő tisztjeiből áll. Ezen tagokat minden alkalmatosságokban az Első Konzúl valóztatja ki. — 58) A' békefféges és szövetséges Kötéseket az Első Konzúl rátifikálja, minekutánna a' feől a' Titoktanatsot meghalgotta volna; hanem, minekelötte azokat kihirdetteté, az egész Senatus eleibe terjeszti. — 59) Az a' végzése a' Senatusnak, a' melly szerezént valaki a' Törvényhozó Gyűlésnek Tribunatusnak, vagy a' Kassálás = Tribunáljának tagjává neveztetik, *Arrete* nevet visel. — 60. Azok a' végzései pedig, a' mellyek az ő tulajdon belső politziáját és belső adminisztrációját illetik, *Deliberatum* nevezet alatt jönnek ki. — 61) A' Konstituzió 15-dik cikkelyének ereje szerezént meghatározotott 80 Senátorok' számának ki pótolására, a' Respublika 11-ik esztendejében 14 új Senátorok neveztetnek. Ezen tagokat a' Senatus választja ki három-három kándidátusok között, a' kik az Első Konzúl által a' Választó Kollégiumok által meghatározotott listromból projektáltatnak. — 62) Az Erdem = Legió Nagy Tanátsának 7 tagjai, egyfersmind tagjai a' Senatusnak is, akár hány esztendősök legyenek. — 63) Az Első Konzúl nevezhet ennekfelette a' Választó Kollégiumok ajánlások nélkül is a' Senatus tagjaivá olyan polgárokat, a' kik magokat szolgálatjuk vagy tálenomaik által meg különböztették, de oly feltétel alatt, hogy a' Konstituzió által meghatározotott idejük legyenek, 's hogy a' Senátorok száma a' 120-szat feljül ne haladja. — 64) A' Senátorok lehetnek egyfersmind, Konzulok, Ministerek, az Erdem = Legió tagjai, és a' közönséges tanulásra ügyelő Inspektorok, és küldözheti őket

az Országglószék rendkívül való követtségekre is. — 65) A' Senatus két Titoknokokat választ magának elztendönként a' maga tagjai között. — 66) A' Ministereknek van ülőhelyek a' Senatusban: de nem bírnak voksoló jussal, ha csak egyszer mind nem Senatorok.

VI. Titulus. A' Status = Tanatsosokról. —

67) 68) 69) Tz. A' Status = Tanatsosok száma az ötven nem haladhatja feljül. A' Status = Tanats szakaszokra osztatik fel, a' mellyek különböző különböző tárgyakat folytatnak. A' Ministereknek rangjok, ülések, és voksok vagyon a' Status Tanatsban.

VII. Titulus. A' Törvényhozó Gyűlésről. —

70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) Tz. Minden Departamentom bizonyos és a' maga nagyfágához alkalmaztatott számú tagokat küld a' Törvényhozó Gyűlésbe, a' szerént, mint az itt következő laistrom mutatja. (Ezt a' laistromot mi nem teizszük ide, csak azt jegyezzük meg rolla, hogy ez szerént, a' Sequana Dep.tom, t. i. Páris várossa, 8 tagokat, az alló Sequana 6, Gironde 5, és ehez képpelt rendre, ki 4, ki 3, ki 2 tagot küld, úgy hogy Elba szigete is egygyet küldvén, 301-re kell telni a' Törvényhozók számának.

VIII. Titulus. A' Tribunatusról. — 77) és

78) Tz. A' Respublika 13 = dik elztendején kezdvén, a' Tribunátus tagjainak száma nem lehet több 50 = nél. Ezek között minden 3 elztendönként ki lépik 25; a' kik helyet nem küldetnek mások mind addig, míg 50 = re le nem száll a' szám. A' Tribunátus is szakaszokra osztatik fel. A' Törvényhozó Gyűlés és Tribunátus tagjai mind annyiszor meg újjittatnak, valahányszor azokat el osztatni a' Senatus jónak találja.

IV Titulus. Az Igasság ki szolgaltatásáról és Itélőszékekről. — 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) és 86) Tz. Légyen egy Fő Bíró mint Igasságtévő (Justic) Minister, és a' kinek meghatározott ülőhelye légyen mind a' Senatusban mind a' Stá-

tus Tanácsban. Ő üljön el mind a' Kassálás- mind az Apellálás-Tribunáljaikban, ha az Országglószék jönak találándja, és a' ki az Itélőszékekre és a' Kerület béli Itélő Birákra figyelmeznitartozván, ezeknek hibáikat szemeikre hányhatja. A' Kassáló-Tribunál, midőn abban a' Fő-Biró ülelöl, a' Birákat meg szólthatja hivataljoktól, 's a' Fő-Biró eleibe idíztetheti, hogy tselekedeteiről számoljanak. A' Kassálás Tribunáljának tagjai, az Első Konzúl ajánlására a' Senatus által Senatorokká neveztetethetnek.

X Titulus. A' Megkegyelmezés jussáról. — Az Első Konzúlnak iussa van meg kegyelmezni, minekutánna a' Titok-Tanátsos, a' melly a' Fő Biróból, 2 Ministerekből, 2 Senatorokból, 2 Status Tanátsosból és a' Kassálás Tribúnáljának 2 tagjaiból áll, meg halgatta.

Nagy Britannia.

A *Gen. Lasnes* felesége, az Első Konzúl testvére, a' ki Lisabonból, a' hol férje követségét viselt, ide érkezett, egy 20 elztendő s szép ifjú menyetske. Azt beszélik, hogy a' *Lasnes* tselekedetét nem kedvelli az Első Konzúl: és olyan rendelést küldött eleibe, hogy *Párisba* ne mennyen, hanem a' hol ezen rendelés találja, tovább való rendelésig ott maradjon. Hallatik, hogy *Orleansban* érte vólna ezen rendelés. Azt is mondják, hogy az Adjutánsát el küldötte ugyan *Lasnes* *Párisba*; hogy Lisabonból való el jövetelének okát a' Konzúl eleibe terjesztette, de semmi képpen nem akarja a' Konzúl az okot elegséges mentségnek találni.

Angliában eddig is számos Kanálisok találattak a' kereskedésnek elősegéllésére. Most valami gazdag magános Anglusok ismét 4 millió forintokat tettek ölzize, *Aktziákban*, olyan tzel-

lal, hogy *Londontól fogva Portsmouthig* egy új kanálit készíttessenek.

Anglus Oberster *Stuart* olyan ajánlást tett az Országglófiék nevében a' Portának, hogy a' közte és az Egyiptomi engedetlen Beyk között való közbenjárás, magára fogja vállalni, ha a' Porta, Egyiptomnak tenger felől lévő részéből egy darabotkát, kereskedésnek okáért az Anglusoknak enged. Hanem a' Porta nem fogadta el ezen ajánlást.

Polgár *Garnerin* ismét fel utazott a' levegőbe Londonban Sept. 8-ikán. Most *Glasford* nevű Anglus volt az utazó társa. A' 6-ra 1 fertálykór indultak fel dél után, és 20 minuta volt a' 8-ra, mikor le szállottak. Felindulások után, csak hamar 13,410 lábnyi magasságra emelkedtek fel. Egész Angliát minden partyaival egygyütt, csak mint valamelly földabroszt úgy látták lábaik alatt. Lejövetelek alkalmatosságával egy 1000 lábnyi vastagságú fellegeten botsátkoztak keresztül, a' hol olly nagy hideget éreztek, hogy felő kaputtjokat is fel venni kénytelenítették.

Az Oppozitzió részén lévő levelek nagyon meg kritizáltak *Foxot*, azért, hogy magát Párisban az Első Konzúlnak a' tudva való módon bemutatattatta: 's közönségesen szólván, az ő mostani utazása 's Párisban való maga-alkalmaztatása által, nem keveset vesztett *Fox* az Angliai Oppozitzió részén lévők előtt való betsülletéből.

Némely Londoni levelek irtak, hogy az Első Konzul Bonaparte jövedelme esztendőnként 24 millió Lívrákra menne: hanem ezt magok, az Anglusok is nem sokan hiszik.

Magyar Ország.

Posonból Sept. 28-dik napján. A' múlt péntek.

teken a' 43 - ik, Szombaton a' 44 - ik, és tegnap a' 45 - dik ülését tartotta az Ország Gyűlése.

Temesvárról, Septemb. 17 - ikén. Azon Torontal Vármegyében lévő *Csenei* nevű Kamerális jofzágot. a' mellynek elztendőként való Kamerális betsüje 4550 Forintokra tétetett, és a' melly tegnap itten, közönléges kotyavetye által, 12 elztendőkig tartó arendába bocsáttatott, 12 ezer Forint elztendőként fizetendő árendában azon Titt. Gyertyánffy urak nyerték el, mint többet ígérők, a' kik a' Bánátusban még más három szép faluknak tulajdonosaik.

Aradon, Septemb. 15 - dik napján. Minden nevezetes, és örök emlékezetet maga után tárgyozó dolognak, és derék tselekedetnek az ő bére, a' dicsőség koszorúja, és a' Nagy elmék napja az illendő dicséret. — Ezeknek kengyel futója az irigységet támasztó betsületbéli hír; mellynek sok változások után a' bírása, a' köz - haszon. Ez pedig a' Nemzetek fogadott dajkája, mellynél fogva örvendetes végett, és dús virágzást minden igyekezet el - érénd. Ezen Tek. N. Arad Vármegyében is, a' hol a' Trájánus Romai Császár úttyának, és Töltésének legtettzetösebb nyomdoka találtatik, más ezen közönséges utozásnak segedelmét előbbre mozdító, majd az tenger mellyéki, sőt az Egyiptomi *Nilus* folyamattyában hajdon foglalt rekesztékek, és köz - úti intézetekkel vetélkedő hosszabb töltéseket és kö - hidakat, a' Nemes Megye közönséges jó gondolkodása épített mostan. — Nevezetellen a' Szölölsi Csigér folyójától egy fél státióra a' *Mókra* és *Karabli* erdők közt a' *Fejér - Körös* partyán fekvő *Boros Jenő* mező várassáig, egy olly nagy Töltés, az Erdély Országába vezető köz - úton állitatik fel, mellynek hossza szakadék nélkül, négy tekerületű egyenességben, egy jó alföldi mértföldig nyújtódik. Szélessége 10 ölnyi az árka két öl két oldalról; magossága 9 lábnyi.

Ennek őrmósan hordott földje előbbször, elhárítván, és sulykokkal megveretettvén, 3 arasznyi magosságra követses homokkal; 's a' színén darás fővénnel terítettik bé. Hat köhid rajta, a' lapányos helyekről öszve szivárgó mofsárnak elágoztató menedékéül alkalmas helyeken építettik, mellynek a' nagygya — 1000 Rbforintokban, az apraja 500 Rfban, a' műszerrel, 's munkásokkal egygyütt, kerülnek.

Az egygyik híd szárnyának külfő oldalára egy felől ezen vers készitetett:

Hunc pontem; et fossas curarunt aggeris altas
Juridica Aradii sedula membra fori.

Más felől

Hoc positum; quæstus Ratione; et Plebis ad Usum
In commune bonum, laude perennet opus.

A' Töltés mellett függő Táblára

Itt valaki járand, jó előre lássa,

Tilalmas, a' hídnak, 's Töltés rongálása.

Két felől pedig a' köz batorfágra nézve az erdő 50 ölnyire bokraitól feltisztitattván, kivággatott.

Ezen hidak, és töltések, más ezen Nemes Aradi Megye vidékeiben is folytatatni, és munkában vétetetni fognak. Ennél a' Töltésnél 500 és hol több, hol, kevesebb, munkások vagynak és mivel Ns. *Atzél István* ítélő mester Ur uradalmabéli jószágán keresztül vitetik, Táblabiró *Vörös Ignác* Ur által, minden műszert, és segítséget kiadattott; és maga azon Táblabiró Ur, *Handler Ferencz* Tisztartóval ottan hetenként gyakran megjelen, és a' kívántató eszközöket kiszólgáltatják.

Mind ezen és más ugymint — Ternovától Silingyiáig, és Uj-Szent Anna M. várossán keresztül, és más helyeken való Megyei köz utaknak a' szabad kereskedés előmenetelésére legközelebb, és főrróbban nyúl, és rendelést hozattat

Nagylágos Kir. Tanácsos, és Első Alispány Gyóroki Edlspacher Zsigmond Ur, és ezen tapasztalásairól nevezetes jobbkezülszeriségének előmozdításában mind a' világosi Járásbéli fő szolgabíró Csernovits János Ur részéről különös értelmű, Bittó Imre all-szolgabíró, és arra termett frisselégű Barthos Ferencz esküd't Urak, mind a' Boros Jenei Járásbéli Fő szolgabíró Vásárhellyi János, és Mosótzai Institoris Sámuel Urak, két felől hozzá látattatnak ezen földi üdvelléges köz dolghoz, a' hol magam is nem utolsó, serkengetést, és dolgozók foglalatoságát nógató eszközéseket viszek végben,

Ezen töltés, és köz-út vitele, ennek előtte majd jaratlan helyeken, bár az Erdély Országának Aradra, és a' Bánátban vivő útja volt, a' múlt Tavasztól fogva kezdődött, és majd már ökéllételességre ment; és még is a' jó Rendtartás mellett, sem a' dolgozó nép, sem a' magok hasznát kereső uradalmok, sem az eszközlő karok, meg nem érezték, hogy miben? millyen? és mikor? tétett azon út. Ennek környéke erdős; az úgy nevezett Lunkában a' Mókrai hegy alatt, egy az Atzél nevét hordozó lavanyú kút viz mellett vitetik: a' melly hegyen túl a' Nádasi, Tantzi, Hegyes, Tirból, Butpataki dombokon — egy Magyarúl Durtovan, Oláhul Feruse nevű, a' Ballaga, vagy Ördögborda: fűhez hasonló, leveliben szélesebb Növény találtatik, a' melly a' hegyeken 30—40 ölnyre a' gyökerére nézve a' föld színe alatt, elbúj, és elágozik — ennek Szent Mihály táján a' sertések; eledelére leg nagyobb, és egelleges hasznát vészik a' Bánátban és a' mezőfögen, de leginkább Lugos, Mehádia bértzein terem. Nagyot érdemelhetne a' közönség előtt az, a' ki, azon holzú gyökeres fűvet a' szántóföldekre kihozván, megszelidíthetné!!!